

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 358/05-35

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 20. júna 2006 v senáte zloženom z predsedu Juraja Babjaka a zo sudcov Eduarda Bárányu a Ľubomíra Dobríka prerokoval sťažnosť MUDr. R. Š., K., zastúpenej advokátom JUDr. T. Š., K., ktorou namietala porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky Okresným súdom Košice I v konaní sp. zn. P 118/98, a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo MUDr. R. Š. na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky v konaní vedenom Okresným súdom Košice I pod sp. zn. P 118/98 p o r u š e n é b o l o .

2. Okresnému súdu Košice I p r i k a z u j e vo veci sp. zn. P 118/98 konať bez zbytočných prietáhov.

3. MUDr. R. Š. p r i z n á v a primerané finančné zadost'učinenie v sume 50 000 Sk (slovom päťdesiat'tisíc slovenských korún), ktoré jej je Okresný súd Košice I p o v i n n ý zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

4. Okresný súd Košice I j e p o v i n n ý nahradiť MUDr. R. Š. trovy právneho zastúpenia v sume 5 302 Sk (slovom päťtisícristodva slovenských korún) jej právnomu zástupcovi JUDr. T. Š. na bankový účet (...), vedený v peňažnom ústave S., a. s., pobočka K., do pätnástich dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

5. Sťažnosti MUDr. R. Š. vo zvyšnej časti n e v y h o v u j e .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 6. júla 2005 doručená sťažnosť MUDr. R. Š., K. (ďalej len „sťažovateľka“), zastúpenej advokátom JUDr. T. Š., K., ktorou namietala porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) Okresným súdom Košice I (ďalej len „okresný súd“) v konaní sp. zn. P 118/98.

Ústavný súd uznesením č. k. III. ÚS 358/05-16 zo 14. decembra 2005 prijal sťažnosť sťažovateľky na ďalšie konanie.

Predseda okresného súdu sa na základe výzvy ústavného súdu, ktorá mu bola doručená 13. januára 2006 vyjadril, že okresný súd netrvá na verejnom pojednávaní pred ústavným súdom. Právny zástupca sťažovateľky vo vyjadrení doručenom ústavnému súdu 17. januára 2006 oznámil, že netrvá na verejnom pojednávaní pred ústavným súdom.

Z uvedeného dôvodu ústavný súd využil možnosť postupu podľa ustanovenia § 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného

súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) a upustil od ústneho pojednávania, pretože vzhľadom na charakter posudzovanej veci, v ktorej je rozhodujúci prehľad spisu, nemožno od ústneho pojednávania očakávať ďalšie objasnenie veci.

Sťažovateľka vo svojej sťažnosti uvádza, že je navrhovateľkou v konaní o zvýšenie výživného na dve maloleté deti, pričom okresný súd „... nepostupuje v konaní primerane razantne aj za eventuálneho použitia donucovacích prostriedkov, ktoré mu umožňuje Občiansky súdny poriadok v § 53 a napokon nepostupuje ani podľa možností, daných mu § 63 Zákona o rodine.“

Sťažovateľka podala dve sťažnosti na zbytočné prietahy v konaní predsedovi okresného súdu, „... na ktoré dostala odpoveď, ktorá zo vzniku zbytočných prietahov viní prakticky ju samu. Posledná odpoveď, ktorú pripájam, je z 3. júna 2005. Na Okresnom súde Košice I sa v poslednom období udomácnil zvyk rôznymi obštrukciami zabrániť štúdiu spisu v prípade predloženia plnomocenstva na zastupovanie pred Ústavným súdom pre zbytočné prietahy v konaní. Po viacerých márných pokusoch som preto pristúpil k podaniu sťažnosti po konzultácii so sťažovateľkou a jej právnou zástupkyňou. Keďže v dôsledku uvedeného nemôžem podať presný chronologický sled podstatných úkonov účastníkov a súdu vo veci, považujem za nevhodné uvádzať iba jeho torzo zistené z konzultácií.

V každom prípade Ústavný súd zo sporového spisu zistí, že okresný súd napríklad pri poslednom úkone, ktorým ustanovil znalca, si nevhodne uľahčil prácu, pretože okrem iného prikázal znalcovi objasniť okolnosti, ktoré si je schopný a povinný zistiť a objasniť sám. Tým prirodzene narastá doba prejednávania veci, ktorá ku dnešnému dňu predstavuje takmer sedem rokov.

Podľa ustálenej judikatúry Ústavného a Európskeho súdu ide o spor, ktorý treba zaradiť medzi urgentné a ani správanie účastníkov nemôže byť ospravedlniteľným argumentom pre fakt, že vo veci nebolo vydané žiadne rozhodnutie.“

S prihliadnutím na uvedené skutočnosti sťažovateľka vo svojom návrhu výroku rozhodnutia (petite) žiada, aby ústavný súd vyslovil porušenie jej základného práva na

prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy v konaní sp. zn. P 118/98 a prikázal okresnému súdu konať v uvedenej veci bez zbytočných prietáhov. Zároveň sťažovateľka požaduje priznanie primeraného finančného zadost'učinenia v sume 100 000 Sk a náhrady trov právneho zastúpenia.

Ústavný súd výzvou z 9. januára 2006 požiadal predsedu okresného súdu, aby sa v zmysle ustanovenia § 29 ods. 6 zákona o ústavnom súde vyjadril k sťažnosti sťažovateľky. Predseda okresného súdu v stanovisku doručenom ústavnému súdu 10. mája 2006 uviedol prehľad úkonov vykonaných v danej veci a dodal, že *„Uznesením č. k. P 118/98-364 zo dňa 23. 5. 2005 súd nariadil vo veci znalecké dokazovanie znalcom Ing. L. G.*

Doposiaľ však znalecký posudok vypracovaný nebol. Znalec dňa 27. 4. 2006 vrátil spis súdu s tým, že účastníci aj napriek dvom výzvam mu nedoručili ekonomické podklady pre spracovanie posudku.

Z vyššie uvedeného postupu je evidentné, že súd vo veci pravidelne a bez väčších prietáhov koná. Súdne konanie predlžujú predovšetkým účastníci konania tým, že sa riadne nezúčastňujú súdnych pojednávaní, nespolupracujú so znalcom a tiež svojím nepriateľským až mstivým správaním sa voči sebe, čo má za následok nemožnosť zistenia objektívneho stavu veci.

Z uvedeného dôvodu sťažnosť MUDr. R. Š. považujem za nedôvodnú.“

II.

Ústavný súd na základe sťažnosti sťažovateľky, stanoviska predsedu okresného súdu, ako aj podrobného preštudovania spisu okresného súdu sp. zn. P 118/98 zistil nasledovný priebeh a stav konania:

Sťažovateľka doručila okresnému súdu 7. mája 2001 návrh na zvýšenie výživného s prílohami pre maloleté deti proti odporcovi – otcovi maloletých. Okresný súd vydal 28. januára 2002 pokyn na doručenie prípisu Daňovému úradu K. a Daňovému úradu K. a uznesením č. k. P 118/98-9 z 5. februára 2002 ustanovil Okresný úrad K. za kolízneho

opatrovníka pre maloleté deti sťažovateľky (ďalej len „kolízny opatrovník“), pričom zároveň určil termín pojednávania na 25. február 2002.

Sťažovateľka doručila okresnému súdu 14. februára 2002 žiadosť o odročenie pojednávania z dôvodu jej vážneho ochorenia. Kolízny opatrovník maloletých doručil okresnému súdu 15. februára 2002 vyjadrenie k predmetu konania. Pojednávanie 25. februára 2002 bolo uznesením odročené na 29. apríl 2002.

Daňový úrad K. doručil okresnému súdu 18. marca 2002 vyjadrenie k predmetu konania. Kolízny opatrovník maloletých doručil okresnému súdu 22. apríla 2002 vyjadrenie k predmetu konania. Na pojednávaní 29. apríla 2002 právny zástupca sťažovateľky ospravedlnil jej neúčast' z vážnych zdravotných dôvodov a pojednávanie bolo uznesením odročené na 16. september 2002.

Odporca doručil okresnému súdu 9. septembra 2002 žiadosť o odročenie pojednávania z dôvodu pobytu mimo územia Slovenskej republiky. Pojednávanie 16. septembra 2002 bolo z dôvodu ospravedlnenej neúčasti sťažovateľky (dlhodobá práceneschopnosť), neúčasti odporcu a práceneschopnosti zákonnej sudkyne odročené na neurčito. Okresný súd nariadil 16. septembra 2002 termín pojednávania na 9. október 2002.

Sťažovateľka doručila okresnému súdu 8. októbra 2002 ospravedlnenie svojej neúčasti na pojednávaní z vážnych zdravotných dôvodov a požiadala o preročenie termínu pojednávania na január 2003. Pojednávanie 9. októbra 2002 bolo z dôvodu žiadosti sťažovateľky odročené na neurčito. Podpredsedníčka okresného súdu požiadala zákonnú sudkyňu listom z 26. júla 2004 o vyjadrenie k predmetnej veci a sťažnosti sťažovateľky.

Okresný súd vydal 26. júla 2004 pokyn na doručenie prípisu Daňovému úradu K. a nariadil termín pojednávania na 18. august 2004. Zákonná sudkyňa sa k predmetnej veci vyjadrila stanoviskom z 28. júla 2004. Daňový úrad K. doručil okresnému súdu odpoveď na prípis 6. augusta 2004.

Právny zástupca sťažovateľky doručil okresnému súdu 9. augusta 2004 oznámenie o vypovedaní splnomocnenia sťažovateľkou. Pojednávanie 18. augusta 2004 bolo uznesením odročené z dôvodu telefonicky ospravedlnenej neprítomnosti sťažovateľky. Právny zástupca sťažovateľky doručil okresnému súdu 18. augusta 2004 oznámenie adresy pre doručovanie písomností sťažovateľke a oznámenie o odvolaní plnej moci pre zastupovanie v danom konaní (č. 1. 165 spisu). Podpredsedníčka okresného súdu požiadala zákonnú sudkyňu listom z 10. augusta 2004 o vyjadrenie k predmetnej veci a sťažnosti sťažovateľky. Zákonná sudkyňa sa k predmetnej veci vyjadrila stanoviskom z 22. septembra 2004.

Sťažovateľka doručila okresnému súdu 27. septembra 2004 ospravedlnenie svojej neúčasti na pojednávaní z dôvodu kolízie termínov jej právnej zástupkyne, pričom zároveň požiadala o nariadenie náhradného termínu pojednávania a predložila súdu písomné návrhy na doplnenie dokazovania – vyžiadanie písomností týkajúcich sa majetkových pomerov odporcu.

Okresný súd nariadil 28. septembra 2004 termín pojednávania na 14. október 2004. Pojednávanie 29. septembra 2004 bolo uznesením odročené na 14. október 2004. Sťažovateľka doručila okresnému súdu 7. októbra 2004 ospravedlnenie svojej neúčasti na pojednávaní z dôvodu kolízie termínov jej právnej zástupkyne, pričom zároveň požiadala o nariadenie náhradného termínu pojednávania.

Pojednávanie 14. októbra 2004 bolo uznesením odročené na 27. október 2004. Na pojednávaní 27. októbra 2004 vypovedali účastníci konania a pojednávanie bolo uznesením odročené na 2. december 2004 za účelom ďalšieho dokazovania. Sťažovateľka doručila okresnému súdu 12. novembra 2004 písomnosti týkajúce sa predmetu konania. Podľa úradného záznamu okresného súdu z 29. novembra 2004 odporca požiadal o ospravedlnenie neúčasti na pojednávaní nariadeného na 2. december 2004 a odročenie tohto pojednávania na iný termín.

Pojednávanie 2. decembra 2004 bolo uznesením odročené na 20. január 2005. Sťažovateľka doručila okresnému súdu 6. decembra 2004 vyjadrenie k predmetu konania. Na pojednávaní 20. januára 2005 súd vykonal ďalšie dokazovanie a pojednávanie bolo uznesením odročené na neurčito za účelom pripojenia spisu Okresného súdu Košice – okolie sp. zn. 11 C 515/99 o vyporiadaní bezpodielového spoluvlastníctva manželov a nariadenia ďalšieho znaleckého dokazovania.

Okresný súd vydal 21. januára 2005 pokyn na pripojenie spisu Okresného súdu Košice – okolie sp. zn. 11 C 515/99. Odpoveď Okresného súdu Košice – okolie bola okresnému súdu doručená 31. januára 2005 (požadovaný spis sa nachádzal na Krajskom súde v Košiciach, ďalej len „krajský súd“).

Sťažovateľka doručila okresnému súdu 22. marca 2005 vyjadrenie k predmetu konania. Okresný súd vydal 24. marca 2005 pokyn na doručenie prípisu Daňovému úradu K. Podľa úradného záznamu okresného súdu z 30. marca 2005 nahliadla sťažovateľka v uvedený deň do posudzovaného spisu a 14. apríla 2005 doručila okresnému súdu žiadosť o nariadenie termínu pojednávania.

Okresný súd nariadil 18. apríla 2005 termín pojednávania na 4. máj 2005 a vydal pokyn na doručenie prípisu kolíznemu opatrovníkovi. Daňový úrad K. doručil okresnému súdu 26. apríla 2004 odpoveď na prípis. Na pojednávaní 4. mája 2005 vypovedali účastníci konania a pojednávanie bolo uznesením odročené na neurčito za účelom nariadenia znaleckého dokazovania a zistenia ďalších skutočností týkajúcich sa predmetu konania.

Sťažovateľka doručila okresnému súdu 6. mája 2005 písomnosti týkajúce sa predmetu konania. Okresný súd prípismi z 9. mája 2005 požiadal odporcu, Katastrálny úrad v K. a spoločnosť T., a. s., K., o poskytnutie informácií týkajúcich sa predmetu konania v určenej lehote.

Podpredsedníčka okresného súdu požiadala zákonnú sudkyňu listom zo 17. mája 2005 o vyjadrenie k predmetnej veci na základe sťažnosti sťažovateľky. Odporca doručil

17. mája 2005 okresnému súdu požadované písomnosti v zmysle prípisu súdu z 9. mája 2005. Správa katastra K. doručila okresnému súdu 23. mája 2005 odpoveď na prípis.

Okresný súd uznesením č. k. P 118/98-364 z 23. mája 2005 ustanovil znalca z odboru ekonomika a podnikanie, odvetvie účtovníctvo a peňažníctvo za účelom zistenia majetkových pomerov odporcu a vypracovania znaleckého posudku v lehote 45 dní od doručenia uznesenia. Zákonná sudkyňa sa k predmetnej veci vyjadrila stanoviskom z 30. mája 2005.

Sťažovateľka doručila okresnému súdu 6. júna 2005 odvolanie proti uzneseniu okresného súdu č. k. P 118/98-364 z 23. mája 2005. Okresný súd vydal 7. júna 2005 pokyn na doručenie prípisov sťažovateľke za účelom uhradenia súdneho poplatku za podanie odvolania, ako aj odporcovi a kolíznemu opatrovníkovi, aby sa k podanému odvolaniu vyjadrili v určenej lehote.

Kolízny opatrovník doručil okresnému súdu 15. júna 2005 vyjadrenie k odvolaniu podanému sťažovateľkou, v ktorom navrhol, aby odvolací súd vychádzal z dostupných dôkazných materiálov. Okresný súd vydal 27. júna 2005 pokyn na doručenie spisu poverenému súdnemu znalcovi a vypracovanie predkladacej správy krajskému súdu.

Krajský súd uznesením č. k. 7 CoP 333/05-380 z 29. júla 2005 zrušil uznesenie okresného súdu v časti o výroku povinnosti sťažovateľky zložiť preddavok na trovy znaleckého dokazovania a vec vrátil v rozsahu zrušenia okresnému súdu na ďalšie konanie. Spis bol vrátený okresnému súdu 28. októbra 2005. Okresný súd vydal 31. októbra 2005 pokyn na doručenie uznesenia krajského súdu účastníkom konania. Poverený súdny znalec doručil okresnému súdu 29. novembra 2005 vyjadrenie k predmetu konania a vrátil posudzovaný spis bez vypracovania znaleckého posudku z dôvodu časovej zaneprázdnenosti a zaslania prípisov týkajúcich sa potrebných údajov účastníkom konania. Okresný súd vydal 12. decembra 2005 pokyn na opätovné predloženie spisu poverenému súdnemu znalcovi za účelom vypracovania znaleckého posudku.

Podpredsedníčka okresného súdu požiadala zákonnú sudkyňu listom zo 16. januára 2006 o vyjadrenie k predmetnej veci na základe podania ústavného súdu. Sťažovateľka doručila okresnému súdu 18. januára 2006 a 14. februára 2006 žiadosti o nariadenie termínu pojednávania. Poverený súdny znalec doručil okresnému súdu 9. marca 2006 „Oznámenie o prerušení prác na znaleckých posudkoch“ s prílohami z dôvodu nepredloženia písomností požadovaných od účastníkov konania potrebných pre vypracovanie znaleckého posudku.

Okresný súd vyzval prípisom zo 14. marca 2006 sťažovateľku a odporcu na poskytnutie súčinnosti poverenému súdному znalcovi – predloženie požadovaných písomností nevyhnutných pre vypracovanie znaleckého posudku. Okresný súd požiadal prípisom zo 7. apríla 2006 príslušný útvar Policajného zboru Slovenskej republiky o doručenie súdnej zásielky sťažovateľke. Okresný súd požiadal prípisom z 21. apríla 2006 povereného súdneho znalca o vrátenie posudzovaného súdneho spisu. Odpoveď Obvodného oddelenia Policajného zboru K. bola okresnému súdu doručená 21. apríla 2006.

Poverený súdny znalec doručil okresnému súdu 27. apríla 2006 oznámenie o postupe prác na znaleckom posudku so súčasným vrátením predmetného spisu. Uvedeným záznamom (č. l. 409) predmetný spis končí.

III.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Sťažovateľka sa svojou sťažnosťou domáha vyslovenia porušenia základného práva upraveného v čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných priet'ahov.

Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Len prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby neodstráni a nemôže odstrániť. Až právoplatným rozhodnutím, bez ohľadu na to, či vyznie v prospech alebo neprospech účastníka, sa vytvára právna istota. Preto na naplnenie ústavného práva zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy nestačí, aby všeobecný súd iba o veci konal a nerozhodol ju s účinkami právoplatnosti a prípadne vykonateľnosti svojho meritórneho rozhodnutia.

Základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov sa naplní, ako to konštantne ústavný súd vo svojich rozhodnutiach uvádza, až právoplatným rozhodnutím štátneho orgánu, na ktorom sa osoba domáha odstránenia právnej neistoty ohľadom svojich práv (napr. rozhodnutia sp. zn. II. ÚS 26/95, I. ÚS 10/98, I. ÚS 89/99).

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom v konaní, a tým aj porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (napr. rozhodnutia sp. zn. II. ÚS 74/97, I. ÚS 70/98, II. ÚS 813/00) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníkov súdneho konania a postup samotného súdu.

Pokiaľ ide o kritérium právna a faktická zložitosť veci, ústavný súd vzal do úvahy právny a skutkový stav veci. Predmetom konania je návrh na zvýšenie výživného pre maloleté deti, pričom tento typ konania vyžaduje osobitnú rýchlosť prerokovania, pretože ide o rozhodovanie spojené so zabezpečením prostriedkov na živobytie a práva na primeranú životnú úroveň maloletých detí porovnateľnú so životnou úrovňou oboch rodičov. Posudzovaná vec patrí po právnej stránke k štandardnej agende všeobecných súdov (rozhodovanie v oblasti rodinného práva), navyše platná právna úprava je obsiahnutá v zákone o rodine v znení neskorších predpisov.

Skutkovú stránku predmetnej veci možno zaradiť k štandardným v rámci agendy patriacej do rozhodovacej činnosti všeobecného súdnictva, pretože zisťovanie finančných a majetkových pomerov zákonných zástupcov maloletých nemožno zaradiť medzi náročné

úkony (požadované písomnosti je možné zabezpečiť v súčinnosti s príslušnými štátnymi orgánmi). Okresný súd navyše ani po viac ako päť ročnom trvaní predmetného konania nezabezpečil dostatočné písomné podklady týkajúce sa majetkových pomerov odporcu potrebné pre kvalifikované prvostupňové rozhodnutie.

Správanie účastníka konania je druhým kritériom pri rozhodovaní o tom, či v konaní pred súdom došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy. Sťažovateľka podala viacero sťažností na priet'ahy v konaní (30. júna 2004, 4. mája 2005), ako aj žiadosti o nariadenie termínu pojednávania (14. mája 2005, 18. januára 2006, 14. februára 2006), čím dala najavo nespokojnosť s rýchlosťou priebehu konania.

Ústavný súd však vzal pri svojom rozhodovaní do úvahy aj tú skutočnosť, že pojednávania nariadené okresným súdom na 25. február 2002, 29. apríl 2002, 16. september 2002 a 9. október 2002 boli odročené z dôvodu vážnych zdravotných problémov sťažovateľky. Práceschopnosť účastníka konania je nepochybne objektívnou okolnosťou, ktorá spôsobuje predĺženie posudzovaného konania, toto predĺženie však nie je možné pripísať na ťarchu okresného súdu.

Tretím hodnotiacim kritériom, ktorým ústavný súd zisťoval, či došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, bol postup samotného okresného súdu. Pri skúmaní skutočnosti, či v dôsledku postupu okresného súdu došlo k porušeniu vyššie uvedeného základného práva, ústavný súd zistil, že okresný súd nevykonával v určitých obdobiach v predmetnej veci žiadne úkony napriek skutočnosti, že sa v konaní nevyskytla žiadna zákonná prekážka (napr. rozhodnutia sp. zn. II. ÚS 3/00, III. ÚS 46/04).

Ústavný súd s prihliadnutím aj na ustanovenie § 100 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) vyhodnotil postup okresného súdu v obdobiach od 7. júla 2001 do 28. januára 2002 (6,5 mesiacov) a od 9. októbra 2002 do 26. augusta 2004 (22,5 mesiacov) ako postup, v ktorom došlo k zbytočným priet'ahom v konaní, pretože

v uvedenom období okresný súd nevykonal žiadne úkony smerujúce k rozhodnutiu v posudzovanej veci.

Ústavný súd posúdil aj obdobie od 15. júla 2005, kedy mal poverený súdny znalec doručiť súdu znalecký posudok v zmysle uznesenia č. k. P 118/98-364 z 23. mája 2005 do 27. apríla 2006 (vrátenie spisu okresnému súdu), t. j. 9 mesiacov ako zbytočný priesťah v konaní, pretože vo svojej ustálenej judikatúre už viackrát zdôraznil, že tolerovanie pasivity znalca je potrebné pripísať na vrub súdu (napr. rozhodnutia sp. zn. III. ÚS 6/03, II. ÚS 59/03). Neposkytnutiu súčinnosti znalcovi účastníkmi konania pri vypracovaní znaleckého posudku mohol okresný súd zabrániť aplikáciou ustanovenia § 53 OSP.

Ústavný súd preto posúdil uvedené obdobia ako časové úseky, v ktorých došlo k zbytočným priesťahom v danom konaní nečinnosťou okresného súdu v celkovej dĺžke 38 mesiacov.

Predseda okresného súdu vo svojom vyjadrení doručenom ústavnému súdu 10. mája 2006 uviedol prehľad úkonov súdu v predmetnej veci a poukázal na to, že predmetné konanie predlžujú samotní účastníci svojou neúčastou na pojednávaniach a nevraživým správaním sa voči sebe. Ústavný súd k uvedenej argumentácii poznamenáva, že súdy majú možnosť efektívneho využitia ustanovení OSP (napr. aplikáciou ustanovenia § 53), pričom ani vzájomne negatívne správanie účastníkov konania nemôže byť prekážkou plynulého prerokovania a rozhodovania vo veci samej.

Právo zaručené podľa čl. 48 ods. 2 ústavy sa realizuje takým konaním všeobecných súdov, ktoré plynule smeruje k odstráneniu právnej neistoty osoby, ktorá sa obrátila na súd v konkrétnej veci (napr. rozhodnutia sp. zn. II. ÚS 40/97, III. ÚS 299/04).

Na základe týchto dôvodov ústavný súd dospel k názoru, že bolo porušené základné právo sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných priesťahov v uvedených obdobiach, tak ako jej ho zaručuje čl. 48 ods. 2 ústavy.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy v spojení s ustanovením § 56 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak porušenie základných práv a slobôd vzniklo nečinnosťou, môže ústavný súd prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

Sťažovateľka v petite svojej sťažnosti žiadala, aby ústavný súd po vyslovení porušenia jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy prikázal okresnému súdu konať v uvedenej veci bez zbytočných prietahov. Z uvedeného dôvodu ústavný súd prikázal v danej veci okresnému súdu konať bez zbytočných prietahov.

VI.

Pretože ústavný súd rozhodol o porušení základného práva sťažovateľky, zaoberal sa aj jej žiadosťou o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde „Ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha.“

Ústavný súd pri stanovení rozsahu primeraného finančného zadosťučinenia vzal do úvahy obdobie nečinnosti okresného súdu, ako aj okolnosť, že sťažovateľka svojím správaním neprispela k zbytočným prietahom v predmetnom konaní. Ústavný súd v okolnostiach tejto veci považuje sumu 50 000 Sk pre sťažovateľku za primeranú so zreteľom na konkrétne okolnosti posudzovanej veci, najmä dĺžku zbytočných prietahov v danom konaní, ako aj mimoriadny význam predmetu konania pre sťažovateľku (návrh na zvýšenie výživného pre maloleté deti – zabezpečenie základných životných potrieb).

Z uvedeného dôvodu žiadosti sťažovateľky, ktorá požadovala priznanie primeraného finančného zadosťučinenia v sume 100 000 Sk, ústavný súd vo zvyšnej časti nevyhovel.

Pri určení rozsahu primeraného finančného zadosťučinenia vychádzal ústavný súd zo záujmu ochrany ústavnosti a zo zásad spravodlivosti, o ktoré sa opiera Európsky súd pre ľudské práva, keď priznáva spravodlivé zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru, aplikovaného na konkrétne okolnosti prípadu. Súčasne sa ústavný súd riadil úvahou, že cieľom primeraného finančného zadosťučinenia nie je prípadná náhrada škody.

V súlade s ustanovením § 36 ods. 1 zákona o ústavnom súde trovy konania pred ústavným súdom uhrádza účastník zo svojho. Na základe ustanovenia § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde, ktorý zakotvuje výnimku z tejto zásady, ústavný súd priznal sťažovateľke náhradu trov právneho zastúpenia, pretože ústavný súd rozhodol, že základné právo sťažovateľky bolo porušené, a teda mala vo veci úspech.

Pri určení sumy náhrady trov právneho zastúpenia ústavný súd vychádzal z ustanovenia § 11 ods. 2 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška č. 655/2004 Z. z.“), ktoré upravuje výšku odmeny za zastupovanie pred ústavným súdom, a podľa ktorého, ak predmet sporu nie je ocenený peniazmi, odmena za jeden úkon je jedna šestina výpočtového základu. Predmetom konania pred ústavným súdom je ochrana základných práv a slobôd, ktorá nie je ocenená peniazmi.

Podľa § 1 ods. 3 vyhlášky č. 655/2004 Z. z. výpočtovým základom na účely tejto vyhlášky je priemerná mesačná mzda zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za prvý polrok predchádzajúceho kalendárneho roka.

Vzhľadom na skutočnosť, že dva úkony právnej služby boli zrealizované v roku 2005, ústavný súd vychádzal pri týchto úkonoch z oznámenia Štatistického úradu Slovenskej republiky, podľa ktorého za prvý polrok 2004 bola priemerná mesačná mzda

zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky 15 008 Sk, preto ústavný súd priznal náhradu trov za dva úkony právnej pomoci, každý v hodnote 2 501 Sk. Ústavný súd rozhodol aj o priznaní náhrady výdavkov na miestne telekomunikačné výdavky a miestne prepravné vo výške jednej stotiny výpočtového základu podľa § 16 ods. 3 vyhlášky č. 655/2004 Z. z., t.j. dvakrát 150 Sk.

Podľa takto určených kritérií je správny výpočet trov v sume 5 302 Sk, ktorú ústavný súd zaviazal okresný súd uhradiť právnemu zástupcovi sťažovateľky.

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto nálezu.

V zmysle čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, je potrebné pod „právoplatnosťou rozhodnutia“ uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 20. júna 2006